

หยุดตรวจ วาทะที่สร้างความรุนแรง

ความอคติต่อคน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จนเกิดเป็นวาทะที่สร้างความรุนแรง

การศึกษาประเด็นปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา

ปัญหาเรื่องความรุนแรงที่เกิดขึ้นด้วยวาทะนั้น เกิดขึ้นกับตัวเราเอง และเชื่อว่าเด็กในพื้นที่ทุกคนส่วนใหญ่คงจะโดนตั้งคำถาม เมื่อเราไปกรุงเทพหรือต่างพื้นที่ คนต่างพื้นที่ก็จะมองเราด้วยสายตาที่แฝงด้วยคำถามต่างๆ เหมือนเราเป็นคนร้าย จะมาวางระเบิดหรือเปล่า? เพราะสื่อกระแสหลักได้นำเสนอข่าวที่สื่อให้เห็นว่าคนมุสลิมคือพวกหัวรุนแรง พวกแบ่งแยกดินแดน เมื่อคนนอกพื้นที่เสพสื่อเดียวกันก็เลยเกิดเป็นความอคติ ที่ก่อให้เกิดวาทะที่สร้างความรุนแรง คำกัฏกาทายที่เจอบ่อยเมื่อออกนอกพื้นที่ “สามจังหวัดน่ากลัวไหม” “พาระเบิดมาด้วยระเบิดแล้ว” “พวกโจรโริดี” มันอาจจะฟังดูช่วยหัวเราะสำหรับคนนอกพื้นที่ แต่สำหรับเรา คำเหล่านี้เหมือนกับการสร้างคนร้ายด้วยวาทะที่ผ่านการมองแค่เพียงรูปลักษณ์ภายนอก มองคนมุสลิมว่าเป็นคนร้าย โดยที่ยังไม่รู้จิตใจที่แท้จริงของเขา ภายใต้อิหมาน (ผ้าปิดหน้า) ของหญิงมุสลิม ที่ทุกคนมองว่าน่ากลัว อาจมีรอยยิ้มที่จริงใจอยู่ก็ได้ ชายไว้เคราที่ดูน่ากลัว เขาอาจจะสอนเด็กๆ ที่เป็นอนาคตของชาติ และในกระเป๋าสองข้างก็ไม่ได้มีเพียงแต่อาวุธสงคราม อาจจะมียกเย็บที่เอาไว้แจกเด็กๆ ก็ได้ เนื่องจากเราเป็นเด็กในพื้นที่ เราอยากทำสื่อที่ต้องการให้คนนอกพื้นที่เปลี่ยนมุมมอง เปลี่ยนทัศนคติ ซึ่งเมื่อความคิดเปลี่ยน วาทะก็เปลี่ยนตาม ทำให้เกิดมุมมองใหม่ว่าคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ได้น่ากลัวหรือเป็นพวกหัวรุนแรงอย่างที่คิด จนเกิดเป็นโครงการ “หยุดตรวจ” ที่อยากให้คนนอกพื้นที่ หยุด เพื่อตรวจสอบคำพูด วาทะที่สร้างความรุนแรงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อจิตใจคนฟัง

กลุ่มเป้าหมาย

คนที่ทั่วไปที่อยู่นอกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะคนนอกพื้นที่เสพสื่อกระแสหลักที่เกินจริง ทำให้เกิดมุมมองที่อคติ จนทำให้ภาพลักษณ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ดูน่ากลัว ซึ่งความจริงแล้วยังมีบางอย่างที่คนนอกพื้นที่ไม่รู้ เพราะสื่อกระแสหลักไม่นำเสนอ

เข้าใจถึงความจริงต่างๆ ของคนในพื้นที่สามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ทำให้ลดความอคติ จนนำไปสู่การปรับวาทะใหม่ ที่ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีมากยิ่งขึ้น จากการทำงานในครั้งนี้ทำให้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม เช่น การระดมสมอง (Brainstroming) ถอดบทเรียน (Discussion) จากปัญหาที่ได้จากการลงพื้นที่ จากการทำกิจกรรมกลุ่มหรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อนต่างสถาบัน รวมถึงคำวิจารณ์จากอาจารย์ทุกๆ ท่าน ทำให้เราได้รับประสบการณ์และมุมมองใหม่ๆ ที่สามารถต่อยอดความรู้และพัฒนาผลงานของอีดีเรามากมาย งานชิ้นนี้ทำให้เราคิดว่าสื่อที่ดีและสร้างสรรค์จะเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการสร้างความเข้าใจในรูปแบบต่างๆ ซึ่งอาจจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดความสันติสุขอย่างแท้จริง

แนวคิดและกระบวนการออกแบบ

คนส่วนใหญ่มักตัดสินคนที่ภายนอกที่ๆ ยังไม่รู้จักรักตัวตนที่แท้จริงของเขาถือเป็นการสร้างอคติที่ไม่รู้ตัว

กระบวนการออกแบบ เราได้ทำการสำรวจคำพูดที่สร้างความรุนแรง จากการสัมภาษณ์ สอบถาม และจากสื่อโซเชียลมีเดีย จากนั้นจึงลงพื้นที่สำรวจว่าคำพูดเหล่านั้นเกิดจากอะไร เมื่อเราลงพื้นที่เราได้เห็นอะไรหลายอย่างที่สะท้อนถึงความเป็นตัวตนของคนในพื้นที่ ถึงแม้เราเป็นคนในพื้นที่ที่ไม่เคยเห็นมาก่อน และทำให้เรามองเห็นว่าคำพูดที่คนนอกพื้นที่พูดหรือกล่าวหาเรานั้น ล้วนแล้วแต่เป็นคำพูดที่สร้างคนร้ายด้วยวาจา จากผลการสำรวจเราจึงนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำเป็นชิ้นงานเพื่อสร้างมุมมองการคิดแบบใหม่ผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ ที่ซ่อนเจตนาของการตั้งคำถามในสื่อเพื่อลดความอคติและสร้างความเข้าใจให้กับคนนอกพื้นที่

ผลงาน

เราสร้างสื่อเป็นแผ่นพับและวิดีโอสั้นๆ ทั้งหมด 5 ชุด โดยแต่ละชุดซ่อนเจตนาไว้ให้เกิดการตั้งคำถามและหาคำตอบด้วยตัวเอง ซึ่งคำตอบที่แท้จริงอาจจะไม่ได้เป็นอย่างที่คิด ทั้งนี้เพื่อต้องการสื่อให้คนนอกพื้นที่รู้และเข้าใจว่าการประเมินคนแค่เพียงภายนอกนั้นล้นแล้วแต่เป็นการคิดที่ดีคำตอบแค่ด้านเดียวกับคนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เช่นเดียวกัน การพูดที่กล่าวหาว่าร้ายทั้งๆ ที่ยังไม่รู้ความจริงอาจจะเป็นการสร้างความรุนแรงที่มองไม่เห็น ซึ่งสื่อทั้ง 5 ชุดของเราได้แก่ พาระเบิดมาหรือเปล่าพวกนายชีเย ป้ายรถสามจังหวัด พวกแบ่งแยกดินแดน และโจรใต้ โดยในสื่อรูปแบบแผ่นพับ หน้าแรกจะเป็นภาพที่คนนอกพื้นที่เห็นแล้วมักเกิดการตั้งคำถามและได้คำตอบด้วยความอคติ เพราะการรับรู้มาจากสื่อต่างๆ ที่เกินจริง แต่ถ้าหากเปิดแผ่นพับดูรูปเต็มก็จะเป็นภาพเหมือนที่คนในพื้นที่เห็น นั่นคือภาพแห่งสงบที่ไร้ซึ่งความรุนแรงใดๆ ในส่วนของวิดีโอก็เช่นเดียวกัน ที่จะมีการเล่าเรื่องของวิดีโอที่เหมือนกับสื่อแผ่นพับ ผลงานของเราต้องการสร้างแนวทางในการคิดแบบใหม่ที่เพียงแค่คุณลดความอคติลง แล้วลองเปิดใจก็จะเห็นสิ่งที่สวยงามซ่อนอยู่ คือความจริงที่สัมผัสได้ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถาบัน :

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ชื่อกลุ่ม :

หยุดตรวจ

ชื่อสมาชิก :

อุกฤษ ศรีช่วย
วราวุฒิ หะยีแสญสี
นันทวัฒน์ ชอบงาม
ชาธิพ หะยีลาเต๊ะ
อิสละห์ ดุลย์ธารา

อาจารย์ที่ปรึกษา :

กำธรร เกิดทิพย์
ชนกิตติ ธนะสุข

ภาคประชาสังคมที่ให้คำปรึกษา :

ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้

ข้อสรุปที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนจากโจทย์จริง ปัญหาที่พบในชั้นเรียนและแนวทางการแก้ไข

จากการลงพื้นที่ทำให้เรามองเห็นแง่มุมต่างๆ ที่สามารถทำให้ผลงาน (สื่อ) ชัดเจนมากขึ้น เปิดมุมมองในการคิดรูปแบบใหม่ๆ มากขึ้น ถึงแม้ในการลงพื้นที่แต่ละครั้งจะมีความเสี่ยงจากเหตุการณ์ความไม่สงบ แต่ก็ไม่ใช่อุปสรรคสำหรับเราเพราะเราคิดว่าการทำสื่อในครั้งนี้เป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่ไม่ใช่แค่ผู้ทำเท่านั้นที่ได้ประโยชน์ หากแต่เป็นคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่เสียมากกว่าที่ได้ประโยชน์ เช่น การที่ชาวบ้านหรือเยาวชนในพื้นที่ รับรู้มุมมองและทัศนคติของคนนอกพื้นที่ นำไปสู่การปรับตัวเข้าหากันที่ดีขึ้นและการที่คนนอกพื้นที่ได้รู้และ